

Labrador-toskastovnurin í botni:

Stórar prishækkingar fyri toskaflak helst seinni í hesum ári

— sigur íslenska Fiskasølan

Tíðindi úr Kanada vilja vera við, at tann sonevndi Labrador-toskastovnurin er 50% minni enn kanadisku fiskifróðingarnir hava roknað við. Umleið helvtin av allari kanadisku toskaveiðuni kemur úr hesum stovni — 266 túsund tons seinasta árið. Íslenska dagblaðið DV sigur, at stjórnin á íslenska Havransóknarstovninum, dr. Jakob Jakobsson hevur fingið eina frágreiðing, undirritaða av kanadisku fiskimálaráðharranum, Tom Siddon. Har verður m.a. greitt frá, at norður-toskastovnurin («deild 2J3KL») er nógv minni enn visindamenn higartil hava hildið. Siddon vil samarbeiða við íslenska fiskimálaráðið og sigur seg vilja fáa í lag eina nýggja óhefta kanning av toskestovninum við Labrador, m.a. við hjálp úr Íslandi. Kanad-

isku fiskifróðingarnir hava mælt til, at kanadiska toskaveiðan verður minkað úr 266 tús. tons-um í 130 tús. tons í hesum ári. Kanadisku myndugleikarnir siga, at ein so stór minking av toskaveiðuni vildi havt katastrofalar avleiðingar fyri kanadisku fiskamarknaðin.

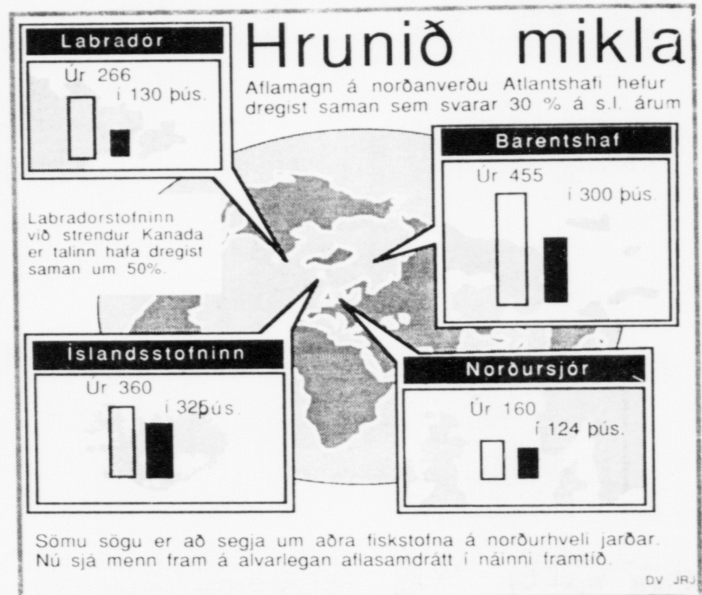
Ingolfrur Skúlason, stjóri hjá Icelandic Freezing Plant í Grimsby sigur, at tann stóra minkingin í toskaveiðuni í Barentshavinum (úr 455.000 tons í 300.000), Norðsjónum (úr 170.000 tons í 130.000) og undir Íslandi (úr stívlaga 360 tús. tond í 325.000), og nú seinast ætlaða skerjingin av kanadisku toskaveiðuni fer at hava við sær prishækking á fiskamarknaðinum í Europa.

»Eg eri ikki harmur um støðuna hjá kanadiarum»,

sigur Bjarni Lúðvíksson, stjóri hjá íslensku Fiskasølu (Søluviðskiftið hradfrystihúsanna) í samrøðu við DV t. 3. februar. Bjarni sigur, at hetta fer helst at hava við sær hækking av prisinum fyri toskaflak á amerikanska marknaðinum.

»Kanadiarar uppliva nú tað sama sum vit hava upplivað tvey tey seinastu árin. Tað er kanska ov tíðliga at spáa um, hvat fer at henda, men vit ætla, at prisinur hækkar á amerikanska marknaðinum seinni í hesum ári, um ikki amerikansku keypararnir fara undir keyp av biligari fiskasløgum í staðin fyri toskin.

etj.

haldi eg, at skúlin eigur at leggja stein oman á byrði — heldur átti hann at vist á gongda leið úr myrkirinum. Skulu vit fota okkum í tí melðrinum, sum skolar inn yvir okkum, mugu vit gera tað út frá egnum fyrirteytum. Victor Jara, chilenski fólkatónleikarin, hevur um amerikanska mentanarempirialismu í Chile sagt: »Hon er sum blaðmikið tré, ið fullkomiliga forðar okkum at siggja okkara egnu sol, okkara egna hvalv, okkara egnu stjørnur. Skulu vit aftur faga himmalin at siggja, mugu vit fella hetta træið. USA-imperialisman hevur groðursett her hjá okkum».

Kappingarstöða

Danskt og føroyskt eru í dag í einari kappingarstöðu í føroyska skúlanum. Tað er hørð kapping, og tað við lit. At læra fremmand mál er bæði rætt og gott. Kann bara gera fólk ríkar. Tú kanst duga fleiri mál, men tú kanst ikki hava fleiri móðurmál, tí móðurmálið er eittans, og tað fer ikki at bera til, at danskt soleiðis skal troka móðurnálið av í føroyska skúlanum.

Mál

Eini 5000 mál eru til í heiminum í dag. Av teimum hava eini 3000 einki skriftmál. Í so máta eru vit ikki illa fyri. Men hvørt ár doyggja fleiri mál, og vit skulu vera greið yvir, at vit hava ongum enn forfedrum okkara fyri at takka, at føroyskt mál, sum er sjálvur kjarnin í fólkinum enn er til. Og tað stendur til okkara, um tí skal vera liv lagað. Har kann eingin hjálpa okkum, heldur ikki danir. Ein fjórðingsmillión fólk skulu til at halda einum máli uppi, siga teir konu. Íslendingar liggja sostatt á markinum, meðan vit bert eru um leið sættingurin av hasum talinum. Tað sigur seg sjálv, at studentaskúla- og hf-skípanin, sum loftar umleið 1/3 av okkara ungdomi, her hevur eina serliga ábyrgd. Vit liva ikki — sum nú er — upp til hesa ábyrgd!

Mál er vald

Tað hevur verið nevnt, at danskt í føroyska skúlanum er okkara lykil til europeisk skaldskap, og mentan sum heild. Men spyrja vit eftir: Tolstoj, Lagerlöf, Ibsen, Shakespeare, Laxness og fleiri

við teimum? Hvar vóru og eru tey? Tá ið eg gekk í skúla, vórðu vit fyllt við Árestrup, Stub og Jørgensen. Vit kunnu eisini minnst mannin, sum spurdi:

Hvi skal alt ljósið í lands-suðri liggja? Heldur vit runt alla havsbúnaðarbrúnna byggja, harav birtist ljósið í Føroyum.

Mál er vald, og danskt mál í Føroyum er danskt vald í Føroyum. Spurningurin er, um ikki danskt, heldur enn lykil, er sum eitt lykjarhol til umheimin, tá ið samanum kemur, um ikki tað spillir okkum útsýnið aðrar vegir, enn júst í landssuður.

Ónda ringrásin

Eitt er, sum vit í Hoydøl-um nevna óndu ringrásina, sum Jonhard Mikkelsen, ráðgevi í føroyskum, so sera beinrakið hevur skrivað um í blóðinum. Tað er hetta, at føroyskir næmingar í Føroyum ganga í danskan skúla, fara til Danmarkar at lesa, koma aftur við danskum áskoðanum, loysnum og skipanum. Útbúgva síðan næsta ættarlið av føroyingum í Føroyum og so fram. Av hesum sama duga vit so

»Føroyskir næmingar í Føroyum ganga í danskan skúla, fara til Danmarkar at lesa, koma aftur við danskum áskoðanum, loysnum og skipanum. Útbúgva síðan næsta ættarlið av føroyingum í Føroyum og so fram. Av hesur sama duga vit so illa at hugsa sjálvstöðugt — verða sum andaligir kryplar og danskir narkomanar. Duga ikki at siggja virðini í okkara egnu mentan, sum skjótt kunnu fara fyri skeytið».

Pól Jespersen í Norðurlandahúsinum jan. 1989

illa at hugsa sjálvstöðugt — verða sum andaligir kryplar og danskir narkomanar. Duga ikki at siggja virðini í okkara egnu mentan, sum skjótt kunnu fara fyri skeytið. Henda skaðaringrásin hevur nógv ágrytín amboð í Føroyum. Indoktrineringin hevur virkað í öldir, og virkar væl. Alt ov

sjálvdan kemur tað okkum til hugs at hugsa sjálvstöðugt, og at finna loysnir við grund í okkara víðurskiftum, og eftir okkara fyrirteytum.

»Mál er vald, og danskt mál í Føroyum er danskt vald í Føroyum. Spurningurin er, um ikki danskt, heldur enn lykil, er sum eitt lykjarhol til umheimin, tá ið samanum kemur, um ikki tað spillir okkum útsýnið aðrar vegir, enn júst í landssuður»

Pól Jespersen í Norðurlandahúsinum jan. 1989